

KANSRIJK BRAZILIË

Bestemming voor grootste Nederlandse handelsmissie ooit

Prins Willem-Alexander en Nederlandse oud-voetbalinternationalen spelen onder toezicht van Prinses Maxima en Minister Lilianne Ploumen een potje pannavoetbal in het Maracanã-stadion in Rio de Janeiro. Zijn ze toevallig op hetzelfde moment in Brazilië bij elkaar gekomen? Nee. In de week van 19-23 november 2012 vindt in dit Zuid-Amerikaanse land de grootste Nederlandse economische missie ooit plaats.

Feiten

Sinds de enorme mediahype rond de voorbereidingen van wat anno 2013 bekend staat als 'de grootste Nederlandse handelsmissie ooit' mag duidelijk zijn dat voor ondernemend Nederland Brazilië een zeer veelbelovend land is. Nog even kort de feiten op een rij: van alle BRIC-landen is dit enorme Zuid-Amerikaanse land het grootste succesverhaal. Het bruto binnenlands product is tussen 2002 en 2012 gemiddeld met 18% per jaar gegroeid. Het werkloosheidspercentage bereikte in september 2012 de historische mijlpaal van 5,4%, vergeleken met 7,8% in de Verenigde Staten. De Braziliaanse economische bloei heeft geresulteerd in een grote consumptiegroei. Hiernaast werkt de Braziliaanse overheid hard aan de verbetering van de concurrentiepositie door belastingen te verlagen, de rente laag te houden en miljarden te investeren in onder andere infrastructuur en onderwijs. Nederland als kenniseconomie kan in dit opzicht veel voor Brazilië betekenen. In de week van 19 tot 23 november 2012 reisde onder leiding van Minister van Buitenlandse Handel Lilianne Ploumen, Staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker en voorzitter van MKB-Nederland Hans Biesheuvel een delegatie van meer dan 150 Nederlandse ondernemers en overheidsinstellingen af naar Brazilië. De economische missie viel samen met een officieel bezoek van het Kroonprinselijk paar aan dit land.

Stabiele economie ondanks tegenvallende cijfers in 2012

De centrale bank van Brazilië stelde eind december 2012 voor de derde keer het oorspronkelijke verwachte economische groeicijfer van 3,5% bij naar een magere 1%. Het land dat eind 2011 de positie van zesde wereldconomie behaalde, daarmee Engeland achter zich latend, zakt dit jaar terug naar de zevende plek. Deze tegenvallende uitkomst en andere minder positieve Braziliaanse statistieken in 2012 zorgen voor discussies over de economische situatie op de langere termijn.

Als het op zakendoen met buitenlandse ondernemingen aankomt kampt het BRIC-land anno 2012 nog steeds met een aantal beperkingen. De gebrekkige infrastructuur, de hoge importtarieven en de corruptie zijn enkele tegenwerkende factoren. Echter, geen van deze negatieve aspecten heeft de afgelopen jaren een barrière gevormd

voor het succesvol handel drijven tussen Brazilië en buitenlandse investeerders. De Braziliaanse markt is en lijkt de komende jaren zeer aantrekkelijk te blijven.

Deze wereldspeler telt ruim 200 miljoen inwoners en met de stijging van de inkomens van de verscheidene sociale klassen heeft Brazilië als enorme afzetmarkt een steeds grotere zuigende werking op de rest van de wereld. De Braziliaanse overheid blijft hiernaast veel investeren. De sterkste economie van Zuid-Amerika is momenteel de thuisbasis voor het tweede grootste infrastructuurproject ter wereld. De komende tien jaar zullen 270 miljard US\$ gestoken worden in de ontwikkeling van pre-sal olie-afzettingen. Een enorme vraag naar ondersteunende producten en diensten zal hier het gevolg van zijn. Tegelijkertijd zal Brazilië in 2014 en 2016 het gastland zijn voor respectievelijk het Wereldkampioenschap Voetbal en de Olympische Spelen: evenementen die bijgedragen hebben aan de versnelde uitvoering van grote infrastructurele projecten en de stimulering van economische activiteiten die voortgezet zullen worden nadat de evenementen hebben plaatsgevonden.

Nederland beschouwt Brazilië van oudsher als een belangrijke economische partner. Met het oog op het behouden en versterken van deze economische relatie en vooral inspelen op de kansen die de grote aankomende evenementen met zich meebrengen, organiseert de Nederlandse overheid sinds een aantal jaar economische missies onder leiding van Ministers en Staatssecretarissen. Ondernemend Nederland ziet het nut hiervan in. Jan-Willem Heijne, Business Development Manager van e-Traction zegt hierover: 'Participeren in een handelsmissie is zonder twijfel de beste methode om de

markt te verkennen. e-Traction levert zeer zuinige aandrijvingen voor elektrische stadsbussen. Door de enorme groei die Brazilië momenteel meemaakt, verwachten wij dat er vraag naar 100% schone, zuinige elektrische bussen gaat ontstaan. Tijdens de economische missie zijn wij zeer welkom ontvangen bij grote partijen als Marco Polo (nummer één busfabrikant van Zuid-Amerika), Mercedes-Benz en EMTU (overheidsinstantie verantwoordelijk voor het OV binnen deelstaat São Paulo) – zij zijn de echte bronnen van informatie waar de markt heen gaat. Naast de bedrijven die je gepland ontmoet, zijn de andere deelnemers een mooie netwerkkanalen.’

Grootste Nederlandse handelsmissie ooit

e-Traction maakte deel uit van de groep van 150 bedrijven en ondernemingen die eind november 2012 onder leiding van Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Lilianne Ploumen met de grootste Nederlandse handelsmissie ooit naar Brazilië afreisde. De volgens dezelfde Minister zeer succesvolle zakelijke reis vond plaats parallel aan het officiële bezoek van het Kroonprinselijke paar. Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Sander Dekker, Minister-President van Aruba Mike Eman en ambtelijke vertegenwoordigers van Curaçao en Sint-Maarten haakten aan bij verschillende programma-onderdelen van de handelsmissie. In de week van 19 tot 23 november bracht deze officiële delegatie bezoeken aan Braziliaanse overheidsinstanties en bedrijven (onder andere EMBRAER, Petrobras en CRV Lagoa) in Ribeirão Preto, Brasília, São José dos Campos, São Paulo en Rio de Janeiro.

De zakelijke delegatie bestond uit bedrijven afkomstig uit acht sectoren: agribusiness; architectuur en design; luchtvaart; (super) jachtbouw; toeleveranciers WK 2014 en Olympische Spelen 2016 (stadionbouw, safety en security); afvalverwerking; machinebouw en metaalbewerking, en; IT en technologieën ten aanzien van milieu, nano, communicatie, elektronica, life sciences. Voor de organisatie van het bedrijvenprogramma heeft het Ministerie van Economische Zaken nauw samengewerkt met brancheverenigingen zoals de FME, Metaalunie, HISWA, NAG, FLEVUM en NAI, de Nederlandse posten in Brazilië en met het in Latijnse landen gespecialiseerde TRANSFER Consultancy. De Nederlandse ondernemers werden in Brazilië begeleid door zakelijke missieleider en voorzitter van MKB-Nederland, Hans Biesheuvel. Biesheuvel was zeer onder de indruk van het land en erg te spreken over de aanwezigheid en betrokkenheid van het Kroonprinselijk paar. De deelnemende bedrijven, de Nederlandse ambassadeur en de Consuls-Generaal te São Paulo en Rio de Janeiro deelden dit enthousiasme over hunne Koninklijke Hoogheden Prins Willem-Alexander en Prinses Maxima. De Prins en Prinses toonden zich ware ambassadeurs van Nederland, namen deel aan zoveel mogelijk activiteiten van de verschillende sectoren die mee-reisden en namen daarnaast uitgebreid de tijd om zowel Braziliaanse als Nederlandse ondernemers te spreken. Ook de Braziliaanse pers gebruikte niets anders dan lovende woorden om de toekomstige koning en koningin van Nederland te omschrijven.

De economische missie gaf de deelnemende bedrijven enerzijds een goed beeld van de mogelijkheden die Brazilië hen te bieden heeft en bood hen anderzijds de gelegenheid om in contact te komen met potentiële Braziliaanse (zaken)partners. Echter, gedurende de week werden ook daadwerkelijk deals gesloten. Oranjecamping sloot een overeenkomst met Camping Clube do Brasil voor het gebruik van kampeerplaatsen. Oprichter en directeur Jokko de Wit vertelt hierover: ‘Na Portugal, Duitsland, Zwitserland, Zuid-Afrika, Oekraïne en London wilden wij graag onze expertise in andere landen inzetten. Eén van de knelpunten bij de organisatie van het WK in Brazilië is het gebrek aan verblijfplaatsen in de steden waar het evenement plaatsvindt. Oran-

jecamping heeft driemaal deelgenomen aan een economische missie richting Brazilië. Wij hebben in dit project veel tijd en moeite geïnvesteerd. Voor ons was het natuurlijk fantastisch om tijdens een seminar in het Maracanã-stadion onder toezicht oog van Kroonprins Willem-Alexander en Prinses Maxima een overeenkomst te tekenen met de Braziliaanse organisatie die de meeste campings in het land in bezit en beheer heeft.’

Voetbal en persoonlijke relaties

Op dezelfde dag waarop de contracten in het Maracanã-stadion werden getekend, vond op dezelfde locatie een amusante partij pannavoetbal plaats die rekende op de aanwezigheid en actieve bijdrage van zeer prominente Brazilianen en Nederlanders. De hoofdrollen binnen dit partijtje werden ingevuld door de sympathieke en in Brazilië erg geliefde Clarence Seedorf (sinds 2012 actief bij voetbalclub Botafogo), Prins Willem-Alexander en oud-voetbalinternational Aaron Winter en Pierre van Hooijdonk. Onder belangstelling van vooral veel Braziliaanse pers en in aanwezigheid van de Staatssecretaris van Sport en Cultuur van deelstaat Rio de Janeiro Marcia Lins hebben Prinses Maxima, Minister Ploumen en de aanwezige ondernemers iets kunnen ervaren van wat voetbal binnen de Braziliaanse cultuur betekent.

Naast voetbal (onderwerp dat het trouwens goed doet tijdens gesprekken met Brazilianen) neemt het thema persoonlijke relaties een prominente rol in de Braziliaanse cultuur, ook als het op zakendoen aankomt. In het programma van zowel de officiële als de zakelijke delegaties is daarom tijd ingeruimd voor het leren kennen van Brazilië en het informele contact met de Brazilianen. In São Paulo en Rio de Janeiro zijn zeer goed bezochte netwerkrecepties gehouden.

Een informele borrel voor de gehele Nederlandse delegatie op het strand van Copacabana op een prachtige vrijdagmiddag onder het genot van caipirinhas (typische Braziliaanse cocktail) luidde het einde in van een week vol veelbelovende bezoeken en afspraken. Voor de deelnemende bedrijven is het sinds hun terugkomst zaak om het contact met de gesproken contacten warm te houden. De ervaring leert dat zowel tijd als geld geïnvesteerd dienen te worden om de Brazilianen beter te leren kennen en uiteindelijk met hen tot zaken te komen. De Braziliaanse stijl van zakendoen vraagt om informele contactmomenten zoals etentjes waarbij gesproken wordt over de familie en hobby's om daarna over te kunnen gaan op zakelijke taal. Hiernaast is een basisvoorwaarde om in Brazilië succes te boeken het in het land aanwezig zijn door het bijvoorbeeld een paar keer te bezoeken. Veelal is het raadzaam om met een lokale partner te werken of in gevallen zelfs een eigen vestiging op te zetten. De Nederlandse overheid of professionele adviesbureaus kunnen ondernemers bijstaan bij het maken van dergelijke beslissingen. De tijd nemen om het land en de mensen te leren kennen en begrijpen is in elk geval onmisbaar. Maar ja, wie vindt het nu echt vervelend om de Brazilianen en hun cultuur te doorgronden door onder andere een paar keer per jaar dit geweldige land aan te doen...

Over de auteur

TRANSFER Latin Business Consultancy (www.transfer-lbc.com) ondersteunt reeds 16 jaar Nederlandse exporteurs bij het doeltreffend betreden van de Spaanse, Franse, Portugese en Latijns-Amerikaanse afzetmarkten door middel van lokale marktinformatie en exportondersteuning. TRANSFER beschikt over een eigen kantoor in São Paulo. Meer informatie via info@transfer-lbc.com